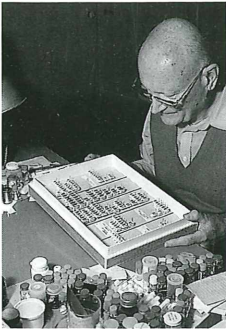

Zoolog Savo Brelih - sedemdesetletnik

Dne 5. maja 1997 je naš entomolog, herpetolog in sploh široko razgledani zoolog in muzejski sodelavec slavil svoj sedemdeseti rojstni dan. V svojem življenju se je že zgodaj odločil za biologijo, pri prof. Rafaelu Bačarju je na gimnaziji videl prve naravoslovne zbirke in kmalu je tudi sam začel zbirati različne prirodnine. Pozneje se je seznanil z znanimi amaterskimi entomologi Matejem Hafnerjem, Cirilom Vrančičem, Rudolfom Rakovcem in končno s specialistom za hrošče, geometrom Alfonzom Gspanom, ki je delal v muzeju in je še posebej v letih po drugi svetovni vojni imel najpomembnejši vpliv.

Med drugo svetovno vojno in po njej je doživel veliko težkih trenutkov. Šel je v partizane, bil ujet, odpeljan v internacijo v Dachau, po vojni pa je bil tudi med tistimi, ki so jih poslali na Goli otok. Vse to pa ni uničilo njegovega optimizma in zanimanja za biologijo, kar najbolje dokazujejo primerki hroščev, ki jih je prinesel iz Dachaua in z Golega otoka.

V tem prikazu se bom omejil le na Brelihove entomološke zbirke in dela, čeprav so pomembne tudi njegove zbirke reptilov, ptičev in sesalcev. Ena najpomembnejših je zbirka ektoparazitov, perojedov (Mallophaga) in bolh (Siphonaptera), ki obsega približno 23000 mikroskopskih preparatov z mnogimi tipskimi primerki. Zbirka perojedov je ena največjih v Evropi, obsega pa tudi mnogo gradiva iz drugih krajev, predvsem iz Afrike, ki jo je Savo Brelih tudi sam obiskoval. Zadnja leta je veliko truda in znanja posvetil hroščem Slovenije, pravzaprav muzejski osrednji zbirki, za katero je mnoge primerke iz manjših ali propadajočih zbirk na novo prepariral, dodal mnogo na novo nabranega gradiva in vse skupaj z dokumentacijo vred tako zgledno in natančno uredil, da se temu upravičeno čudijo mnogi priznani entomologi iz domovine in tujine. Zbirka sedaj obsega več kot 460 škatel s približno 61000 primerki! Kakovost Brelihovega prepariranja žuželk ter urejanje dokumentacije pa je med slovenskimi entomologi poseben pojem.

Naš jubilar je sicer študiral biologijo na univerzi, vendar študija zaradi spleta povojnih razmer in zgodnje specializacije nikdar ni končal. Veliko let je delal kot entomolog v Prirodoslovnem muzeju Slovenije, zaradi udeležbe v narodno osvobodilni vojni pa se je že leta 1976 upokojil. Od takrat do danes še vedno marljivo dela kot zunanji muzejski sodelavec, ureja osrednjo zbirko hroščev PMS, z nasveti pomaga mlajšemu kolegu v muzeju pri raziskovanju parazitskih žuželk, s sodelavko iz Znanstvenoraziskovalnega centra SAZU študira speciacijo reptilov na jadranskih otokih, ki jih je raziskoval že pred desetletji, in je mentor mnogim mladim ljudem, ki jih zanima entomologija, pa ne vedo, kako se je lotiti.

Dragemu kolegu Savu Brelihu, ki je tudi meni osebno pomagal z nasveti, znanjem in zgledom pri začetkih mojega entomološkega udejstvovanja, iskreno želim osebno, v imenu slovenskih entomologov in Prirodoslovnega muzeja Slovenije še veliko veselja, uspehov in zadovoljstva pri entomološkem oziroma zoološkem udejstvovanju ter še veliko zdravih in zadovoljnih let.

Matija Gogala